

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Ooipoortstraat 31

Monumentnummer : GM229

Straat : Ooipoortstraat
Huisnummer : 31
Toevoeging : 29 en 33
Postcode : 6981 DS

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3104

Naam object : ---
Bouwjaar : 1905 (circa)
Architect : N.b.
Bouwstijl : neorenaissance
Oorspronkelijke functie : slagerij-woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 18-09-2017
Datum aanwijzing : 19-06-2018

Situering

Pand gelegen aan de Ooipoortstraat aan de oostzijde binnen de historische binnenstad van Doesburg. Het pand staat met de voorgevel op de rooilijn en links vrij aan een steeg. Aan de achterzijde bevindt zich een tuin.

Opbouw

Half vrijstaand, vijf vensterassen breed pand van twee bouwlagen hoog op L-vormige plattegrond. Het pand heeft twee kelders, een begane grond, eerste verdieping en een zolder onder een schilddak.

Historie

De Ooipoortstraat is gelegen binnen de zuidelijke uitbreiding uit 1343 van de historische stad die in 1237 stadsrechten kreeg en kort ervoor moet zijn gesticht. De straat functioneerde als toegangsweg van en naar de Ooipoort, die in 1673 in opdracht van de Franse koning Lodewijk XIV werd opgeblazen en niet werd herbouwd.

Beknopte bouwgeschiedenis

Mogelijk rond 1905 geheel nieuw gebouwd pand waar enkele jaren eerder achter op het erf al een nieuwe veeschuur was gebouwd. Deze is in de loop van de 20^e eeuw gesloopt.

In 1926 is het pand verbouwd, waarbij de hal werd verbreed en de indeling linksvoor werd gewijzigd. Ook werd toen een nieuwe trap naar slaapkamers op de verdieping geplaatst in Amsterdamse Schooldetailering. De laatste verbouwing vond plaats in 1992 waarbij rechtsachter een plaatsje werd bebouwd met een enkellaags uitbouw onder plat dak. Tussen 1992 en 1996 zijn de zonneblinden van de voorgevel verwijderd.

Exterieur

Vijf vensterassen brede, gemetselde, bakstenen voorgevel in kruisverband met op de begane grond twee voordeuren en geheel rechts een dubbele wagendeur met drieruits bovenlicht. De gevel staat op een lage gepleisterde plint en is in het verleden gezandstraald.

Geheel links bevindt zich de entree met bovenlicht van de bovenwoning. De deur is een gereconstrueerde paneeldeur naar het oorspronkelijke ontwerp en heeft een enkel bossingpaneel onder en twee smalle, verticale panelen in het bovendeel van de deur. Het bovenlicht is een enkel raam. In de bovenlichten zijn ramen met blank glas-in-lood gevat. In de vierde vensteras van links is eenzelfde vormgegeven entree aanwezig voor de benedenwoning. Geheel rechts is de dubbele wagendeur gesitueerd.

Tussen beide woningtoegang zijn twee enkelraams schuifvensters met wissel- en lekdorpel aanwezig. De kozijnen zijn voorzien van paumelles voor zonneblinden. Deze waren in 1990 nog aanwezig en zijn vóór 1996 verwijderd. Links en rechts van de vensters, ook op de eerste verdieping, wervels voor het vastzetten van de zonneblinden. Ter hoogte van de boven-, tussen- en onderdorpels is de gevel voorzien van gepleisterde spekbanden. De gevelopeningen worden alle ontlast met een gemetselde, steens segmentboog, voorzien van gepleisterde geboortestenen en sluitstenen met diamantkop. In de boogvelden boven de bovendorpels is een gestempelde decoratie met krullen in het pleisterwerk aangebracht. De schuifvensters op de verdieping zijn zogenaamde T-vensters met een verticale glasroede in het onderraam uitgevoerd. De vensters op de begane grond waren oorspronkelijk ook zo uitgevoerd, maar zijn in 1926 gewijzigd.

De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een hoofdstel, bestaande uit architraaf, een vlak gepleisterd fries en een geprofileerde kroonlijst waarin de goot voor

het voorste dakschild is opgenomen. Boven de derde en de vierde vensteras staat een plat gedekte dakkapel van vier ramen breed en waarvan de buitenste als draairaam zijn uitgevoerd. De dakkapel heeft een klein overstek en is met een boeiboord en geprofileerde lijst afgewerkt. De zijwangen zijn met verticale delen afgewerkt. De dakbedekking van het pand bestaat uit gesmoorde, oud-Hollandse pannen met keperpannen. Het bovenste, vlakke deel van het dak is met zink bedekt.

De linker zijgevel staat vrij aan een met een houten poort afgesloten steeg. De gevel is geheel met portlandcement gepleisterd en heeft op de eerste verdieping ter hoogte van de overloop een enkel, hoog geplaatst venster dat zorgt voor daglichttoetreding. De gevel wordt afgesloten met een zinken bakgoot op houten klossen en een plank.

De achtergevel van het pand weerspiegelt de L-vormige plattegrond. Het vanaf de tuin gezien rechter deel van de gevel is breder dan het linker deel waarachter de werkplaats met dubbele deuren aan de straat is gesitueerd. Tegen dit terug liggende deel van de achtergevel is in 1992 een enkellaags uitbreiding gebouwd van machinale baksteen. Het is aan de bovenzijde met een boeiboord afgewerkt. Er boven is in de achtergevel een zesruits schuifvenster aanwezig.

In de hoek tussen beide hoofvleugels van het pand staat een kleine gemetselde toiletruimte met plat dak, afgewerkt met eenvoudig geprofileerd boeiboord en een zinken kraal.

De achtergevel van de brede vleugel heeft op de begane grond twee brede openingen waarin links een tuindeur met bossingpaneel in het ondervak en vier ruiten met roedenverdeling in het bovenvak. Boven een eenvoudig geprofileerd kalf een tweeruits bovenlicht. Rechts een zesruits schuifraam met wisseldorpel boven een borstwering met lekdorpel. Geheel rechts een dubbele deur met lage bossingpanelen en grote glasruiten. Aan de binnenzijde van de opening zijn twee schuifdeuren met glasruiten aanwezig. De buitenste deuren hebben een isolerende functie voor de binnenste deuren en zijn sinds de bouwtijd aanwezig. De twee gevelopeningen worden ontlast met een gemetselde, steens segmentboog die ter hoogte van de geboorte met een gepleisterde spekband zijn verbonden.

Op de verdieping zijn drie dezelfde, zesruits schuifvensters met wisseldorpel aanwezig. De vensters hebben houten lekdorpels en worden ontlast met een steenshoge, strekse boog. De drie vensters zijn asymmetrisch in de gevel geplaatst; de twee rechter vensters zijn dicht bij elkaar geplaatst boven de dubbele deuren van de begane grond.

De gevel wordt afgesloten met een omlopende zinken bakgoot op een plank op houten klossen/. De goot wordt met gootbeugels op de plek gehouden.

Het achterste dakvlak is net als de andere dakvlakken met grijs gesmoorde oude holle pannen belegd. Hierin is links een vierkant gemetselde schoorsteen opgenomen en ernaast een klein, modern dakraam.

Interieur

Kelder: het pand heeft twee kelders. Er is een kleine kelder onder de keuken aan de achterzijde en een kelder onder de voormalige werkplaats rechts aan de straatzijde. Alleen de achterste kelder is bezocht, maar is wat gewelfconstructie betreft identiek. Het gaat om een kleine gepleisterde ruimte die oorspronkelijk is overwelfd geweest met gemetselde troggewelven tussen stalen I-profielen. In het verleden is door roestvorming van de profielen de constructie vervangen door een vloer op houten balken. Een restant

van de oorspronkelijke constructie is behouden gebleven. De kelder wordt geventileerd en van daglicht voorzien door een klein enkelraams kelderlicht in de achtergevel.

Begane grond: de indeling bestaat uit een kleine hal geheel links met een trap naar de eerste verdieping en twee grote kamers en-suite daar rechts van. In het midden van het pand een gang naar de keuken aan de achterzijde en tevens toegang geeft tot de kamers en-suite links van de gang. Halverwege de gang is een tweede trap in het pand aanwezig, die toegang geeft tot de eerste verdieping. Geheel rechts in de plattegrond de voormalige werkplaats van het pand.

De werkplaats heeft een vloer van polychrome vloertegels uit het begin van de twintigste eeuw. Twee grote deuren met bovenlicht maken de ruimte toegankelijk vanaf de straat. De vloerconstructie van de eerste verdieping is volledig in het zicht en is uitgevoerd als enkelvoudige balklaag. Eén centraal geplaatste balk is zwaarder uitgevoerd en bovendien voorzien van enkele dikke haken, bedoeld om uit te benen slachtvee aan op te hangen. De constructie is in 1926 aangepast toen een nieuwe trap naar de verdieping werd geplaatst en een nieuwe balktraving noodzakelijk werd.

De gang naast de slachterij is in 1926 verbreed en voorzien van de hardgebakken zeskante vloertegels met teerlingmotief. Mogelijk zijn de vloertegels uit het begin van de 20^e eeuw in 1926 hergebruikt. Centraal in de vloer is een brede baan in de lengte van de gang die als cementvloer is uitgevoerd, oorspronkelijk bedoeld om met een loper aan het zicht te worden onttrokken. De breedte van de cementstrook komt vrijwel overeen met de verbreding van de gang in 1926.

De gang gaat bij de keuken haaks naar links en geeft daar toegang tot de achterste ruimte van de kamers en-suite links van de gang. Halverwege de gang voert een trap met kwart beneden en boven naar de eerste verdieping. De verbreding van de hal die voor het maken van de trap in 1926 noodzakelijk was, is opgevangen met een omstucte stalen balk op getrapte imposten. De trap zelf is decoratief vormgegeven in Amsterdamse Schoolvormen voor de trappaal en balusters.

De keuken is in het bezit van de oude keukenschouw met houten schoorsteenmantel en wordt van daglicht voorzien door een zesruits schuifvenster en de ruiten in de historische tuindeur. Een doorbraak in de rechter zijmuur verbindt de keuken met een uitbreiding uit 1992 aan de rechterzijde.

De kamers-en-suite worden aan de voorzijde van daglicht voorzien door twee schuifvensters met wisseldorpel. Het voorste vertrek is met een paneeldeur met brede architraaflijst verbonden met de hal links en trapopgang naar de bovenwoning. Dubbele suiteduren scheiden het voorste en achterste vertrek af. Bijzonder is de aanwezigheid van een derde schuifdeur met glaspaneel die voor een inbouwkast rechts van de schuifdeuropening geschoven kan worden. Het voorste vertrek is middels een paneeldeur vanuit de gang rechts toegankelijk en heeft tegen de linker wand een grijs-zwart geaderde, marmeren schouw uit 1926 met zwarte accenten op de overgangen. Het achterste vertrek heeft een vergelijkbare schouw tegen de rechter wand, deze is geheel in zwart marmer uitgevoerd en wordt geflankeerd door twee smalle inbouwkasten met paneeldeuren. Rechts van deze kasten een paneeldeur met architraaflijst die voert naar de gang. Vanuit het vertrek geven twee oude schuifdeuren met laag bossingpaneel en grote glasruiten toegang tot de tuin. Aan de buitenzijde moeten dan nog twee grote deuren worden geopend. In beide vertrekken zijn in het verleden de stucplafonds reeds verwijderd.

Middels de trapopgang links is vanuit de kamers en-suite de eerste verdieping toegankelijk. De kleine hal is belegd met hardgebakken, zeshoekige tegels teerling (dobbelsesteen-) motief. Een steektrap met geprofileerde handlijst en gietijzeren balusters

voert naar boven en sluit op de verdieping aan op een vierkante trappaal met een eenvoudige ingesnoerde beëindiging.

Eerste verdieping: de indeling van de voormalige bovenwoning op de eerste verdieping bestaat uit de aanlanding van de trap links in de plattegrond met in het verlengde een gang evenwijdig aan de voorgevel. Aan de gang zijn paneeldeuren met architraaflijsten gesitueerd die toegang geven tot vertrekken aan de voor- en achterzijde. Deze worden van daglicht voorzien door schuifvensters met wisseldorpel en historische betimmeringen en vensterbanken. Aan de straatzijde is sprake van zogenaamde T-vensters. Het vertrek linksvoor heeft een hoekschouw met een enigszins aangepaste houten schoorsteenmantel, de kamer links aan de achterzijde heeft een ensemble met schouw en flankerende inbouwkasten met paneeldeuren. De schouw heeft een houten schoorsteenmantel met eenvoudige ingesneden decoratie en gesneden consoles onder de mantel. De badkamer rechtsachter is in de voormalige keuken van de bovenwoning ondergebracht. Hier is de keukenschouw bouwkundig bewaard gebleven.

Op de overloop geeft een opgeklampte delendeur in een historische ombouw van kraaldelen toegang tot een rechte steektrap naar zolder. Een doorgang met paneel deur voert door een bouwmuur naar een groot vertrek geheel rechts in de plattegrond. Het vertrek is boven de voormalige slagerij gesitueerd en ook via de hoofdtrap vanuit de middengang bereikbaar. In het verleden waren hier twee slaapkamers behorend bij de woning met nummer 31 gesitueerd. Het vertrek wordt van daglicht voorzien door schuiframen, aan de voorzijde uitgevoerd als T-venster, aan de achterzijde als zesruits schuifvenster. Opmerkelijk is het schuifmechaniek dat in beide vensters is voorzien van een oprolbare, metalen schuifband in plaats van een touw. De overloop met twee schuingeplaatste deuren die vanaf 1926 toegang gaven tot een voor- en achterkamer is in het verleden verwijderd.

Zolder: de zolder is toegankelijk middels een steile steektrap in een ombouw van kraaldelen. De trapopening wordt op zolder omgeven door een ongeschilderd, houten traphek met diagonale kruizen uit de bouw tijd. De indeling en afwerking op de zolder is eveneens geheel uit de bouw tijd en bestaat uit een enkele zolderruimte aan de straat- en aan de achterzijde. De kapconstructie is geheel in het zicht en met grenenhout uitgevoerd als gordingenkap, opgevangen met kreupele dekbalkgebinten. Deze is opgebouwd met pen-en-gatverbindingen, gezekerd met houten toognagels. De constructie is geheel afgewerkt met het oorspronkelijke grenen dakbeschot. Aan de straatzijde is in 1926 van kraaldelen een kleine slaapkamer getimmerd, die van daglicht wordt voorzien door een vier raams dakkapel.

Bouwdossiers

30-06-1900 bouw veestal achterzijde erf voor H. Hendriks
16-11-1926 verbouw pand voor H.J. Hendriks
30-03-1992 uitbreiding werkplaats achterzijde

Literatuur

F.A. Haans en H.J. van Capelleveen, *Beschrijving dubbele woning met bedrijfsgedeelte Ooipoortstraat 29/31/33*, 24-4-1990, adviesnummer 10

Waardering

Het pand dateert uit het eerste decennium van de twintigste eeuw. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur, de historisch gebonden ligging aan de straat en het verband tussen het gebouw en de verkaveling (verkavelingscontinuïteit), het gaaf bewaard gebleven casco met historische kelder en vrijwel de gehele afwerking uit de bouwtijd van het huis en uit de tijd van een relevante verbouwing uit 1926.

Het pand Ooipoortstraat 31 is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard voorbeeld van toegepaste neo-rennaissance, sober uitgevoerd in baksteen met harmonieuze verhoudingen. Tevens van architectuurhistorisch belang vanwege een verbouwing uit 1926 die als bouwphase geheel en herkenbaar bewaard is gebleven.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de ruimtelijke samenhang met de buurpanden aan de Ooipoortstraat.

Het pand is cultuurhistorisch van belang als voorbeeld van een binnenstadspand dat is gebouwd ten behoeve van een gecombineerde functie van wonen en werken (slagerij) en als zodanig herkenbaar en goed bewaard is gebleven.